

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дундговь аймгийн Дэрэн сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн хураангуй тайлан

Аудитын код: ДУА-2025/23/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Дундговь аймаг

2025 он

Аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Р.Мөнхтогтох
Утас: 70592439
Цахим хаяг: Munkhtogtokhr@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Т.Оюун-Эрдэнэ
Утас: 70592225

Цахим хаяг: Oyunerdenet@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Д.Ихбаяр

Утас: 70593113

Цахим хаяг: ikhbayard@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Т.Батсайхан

Утас: 70592208

Цахим хаяг: batsaikhantj@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

0

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 2

3

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ.....4

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 4

2.2 Аудит хийсэн санхүү үр дүнгийн тайлан 5

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 6

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 8

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 8

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 9

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 10

5.1 Албан шаардлага..... 10

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....16

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БШУЯ	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

 ДУНДГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР Нутгийн удирдлагын ордон, 7-р баг, Сайнагаан сум Дундговь аймаг 48090 Утас: 70592439, 70592208, 70593208, Цахим хаяг: dundgovi@audit.gov.mn	ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ӨНДӨРШИЛ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА Б.АМГАЛАНЖАРГАЛ ТАНАА
2025.02.24 № 14	
танай _____ -ны № _____ -т	
Хязгаарлалттай дүгнэлт	

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Дундговь аймгийн Өндөршил сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Дундговь аймгийн Өндөршил сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний пуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Өндөршил сумын Засаг даргын Тамгын газар нь төсвөөс гаргах баяр наадмын зардлыг санхүүжилтийн жишиг дээд хэмжээнээс 20.0 сая төгрөгөөр хэтрүүлэн зарцуулсан нь урьдчилан тооцоолсон материаллаг байдлын түвшнээс 1.8 дахин их байна.

Дээрх зөрчил нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1, Засгийн газрын 2010 оны 271 дугаар тогтоолын "Жишиг хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай /наадмын санхүүжилт/-ийн 1-д заасан заалтуудтай нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тухай хэрэглэгчдийн анхаарал хандуулах, ач холбогдолтой зүйлийн талаар тодруулахад Монгол улсын Засгийн газрын 2024 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдрийн 128 дугаар тогтоолоор 2024 оны 04 сарын сарын 01-ээр төрийн албан хаагчийн үндсэн цалинг нэмсэн, бүх төрийн албан хаагчдад орон нутгийн нэмэгдлийг олгож эхэлсэнтэй холбоотой цалингийн зардал өмнөх оноос 146.0 сая төгрөгөөр өссөн байна. Мөн орон нутагт тогтвор суурьшилтай 5 жил ажилласны тэтгэмжийг төрийн захиргааны албан хаагчдад олгож эхэлснээр 2024 онд 2 албан хаагч 17.9 сая төгрөгийн дэмжлэг авсан байна.

Мөн аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны 16 дугаар тогтоолын дагуу сумдын Эмийн эргэлтийн санг татан буулгах шийдвэр гарч, тус сумын Эмийн эргэлтийн сангийн үлдэгдэл 33.4 сая төгрөгийн хөрөнгө, 10.5 сая төгрөгийн авлага, 1.0 сая

2025000048

төгрөгийн өр төлбөрийг ЗДТГ-ын санхүүгийн тайланд нэгтгэн бүртгэсэн байна. Уг үйл явцыг санхүүгийн тайланд толилуулсан бөгөөд санхүүгийн тайланд толилуулаагүй асуудал гараагүй болно.

Аудитын гол асуудал

Тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад материаллаг буруу тайлагналын өндөр үнэлэгдсэн эрсдэл, нөлөө бүхий эрсдэл, удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл орсон асуудал байхгүй.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй зохистой гэж үзлээ.

Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 21 зорилт, 51 арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлж, сумын Засаг даргатай байгуулсан гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний үнэлгээгээр 84.4 хувийн гүйцэтгэлтэй дүгнэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Р.МӨНХТОГТОХ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Данс	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл /төгрөгөөр/
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	314,002,353.62	371,581,156.49
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3,442,285.79	4,046,285.79
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	3,442,285.79	4,046,285.79
3121	Төгрөг	3,442,285.79	4,046,285.79
31214	Бусад төсөл, нөөцийн харилцах	3,442,285.79	4,046,285.79
33	АВЛАГА	170,390.00	10,554,935.00
331	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	170,390.00	
335	Бусад авлага		10,554,935.00
3351	Байгууллагаас авах авлага		10,554,935.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	310,389,677.83	356,979,935.70
354	Хангамжийн материал	308,549,677.83	355,139,935.70
3541	Бичиг хэргийн материал	1,790,400.00	1,998,400.00
3542	Аж ахуйн материал	59,304,277.83	95,174,227.83
3544	Түлш, шатах тослох материал	1,690,000.00	
3545	Барилгын засварын материал		3,195,500.00
3547	Бусад хангамжийн материал	245,765,000.00	254,771,807.87
356	Мал амьтад	1,840,000.00	1,840,000.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА		
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,748,609,024.38	1,773,546,381.14
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,748,609,024.38	1,773,546,381.14
392	Биет хөрөнгө	1,729,588,784.95	1,754,479,966.55
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,636,764,754.79	1,769,372,959.09
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(379,061,817.73)	(523,121,458.85)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	247,463,000.00	368,029,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(102,138,388.99)	(180,340,055.74)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	351,757,579.14	192,737,756.16
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(103,447,242.79)	(54,394,486.15)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	68,904,849.86	162,329,919.66
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(44,880,483.30)	(30,709,206.51)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	67,659,950.00	67,659,950.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(13,433,416.03)	(17,084,411.11)
393	Биет бус хөрөнгө	19,020,239.43	19,066,414.59
39301	Програм хангамж	5,556,625.00	6,096,625.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(976,385.57)	(2,126,210.41)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	14,440,000.00	15,096,000.00
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,062,611,378.00	2,145,127,537.63
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	2,819,525.00	1,025,595.60
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	2,819,525.00	1,025,595.60
413	Өглөг	2,819,525.00	1,025,595.60
4131	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	267,890.00	
4132	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	2,551,635.00	1,025,595.60
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,059,791,853.00	2,144,101,942.03
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,059,791,853.00	2,144,101,942.03
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	263,377,134.26	263,377,134.26
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	263,377,134.26	263,377,134.26
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,507,322,241.84	1,591,632,330.87
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	1,507,322,241.84	1,507,322,241.84
5122	Тайлант үеийн үр дүн		84,310,089.03
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	289,092,476.90	289,092,476.90

VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,062,611,378.00	2,145,127,537.63
----	--	------------------	------------------

2.2 Аудит хийсэн санхүү үр дүнгийн тайлан

		/төгрөгөөр/	
Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,202,313,316.76	1,352,458,921.38
I2	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	665,898,707.79	533,822,288.51
I20	Нийтлэг татварын бус орлого	665,898,707.79	533,822,288.51
I20004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	4,032,285.79	15,425,535.00
I200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	4,032,285.79	4,870,600.00
I200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого		10,554,935.00
I20017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	645,597,506.00	458,199,404.28
I20018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	16,268,916.00	60,197,349.23
I3	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	536,414,608.97	818,636,632.87
I311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	19,377,208.97	55,332,232.87
I31104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,375,876.00	27,699,087.00
I31105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	9,001,332.97	27,633,145.87
I320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	517,037,400.00	763,304,400.00
I32001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	517,037,400.00	763,304,400.00
I340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	755,907,256.77	1,108,018,771.03
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	755,907,256.77	1,108,018,771.03
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	725,029,578.33	1,019,168,205.44
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	276,942,619.80	422,908,207.94
210101	Үндсэн цалин	197,457,776.67	209,645,802.08
210102	Нэмэгдэл	66,600,869.28	165,293,657.44
210104	Урамшуулал	12,883,973.85	20,708,300.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс		27,260,448.42
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	34,516,944.23	52,554,540.61
210201	Тэтгэврийн даатгал	23,486,846.86	35,946,549.07
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,763,224.19	4,074,990.18
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,210,579.63	2,037,494.90
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	529,844.83	2,037,494.90
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,526,448.72	8,458,011.56
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	34,687,861.50	40,879,033.93
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,159,326.50	5,948,301.93
210302	Түлш, халаалт	31,328,535.00	34,730,732.00
210303	Цэвэр, бохир ус	200,000.00	200,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	34,762,571.03	44,959,615.00
210401	Бичиг хэрэг	4,308,960.00	4,138,950.00
210402	Тээвэр, шатахуун	22,051,761.00	29,062,585.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,583,170.00	3,254,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,239,000.00	7,140,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,079,510.00	1,363,580.00
210408	Бараа материал ақталсны зардал	2,500,170.03	
2105	Нормативт зардал	1,226,000.00	
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,226,000.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,578,500.00	16,333,700.00
210604	Урсгал засвар	13,578,500.00	16,333,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	13,500,000.00	17,816,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	13,500,000.00	17,816,000.00

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	18,837,239.00	36,401,445.60
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	17,448,500.00	31,048,112.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	473,415.00	822,440.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	197,372.00	362,993.60
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	66,000.00	132,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	505,000.00	684,000.00
210807	Газрын төлбөр	146,952.00	3,351,900.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	296,977,842.77	387,315,662.36
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	70,525,260.00	80,410,639.20
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,625,000.00	4,736,850.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	223,827,582.77	302,168,173.16
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	30,877,678.44	88,850,565.59
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	15,882,100.00	41,859,880.00
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	3,000,000.00	2,000,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	5,400,000.00	6,750,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		17,940,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,482,100.00	15,169,880.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох тагаас, санхүүжилт	14,995,578.44	46,990,685.59
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	12,490,968.57	31,589,102.17
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,504,609.87	15,401,583.42
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	446,406,059.99	244,440,150.35
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		160,130,061.32
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		131,133,288.98
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал		1,025,595.60
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө		18,830,585.38
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал		9,140,591.36
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		(160,130,061.32)
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	446,406,059.99	84,310,089.03

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он /төгрөгөөр/
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	540,446,894.76	823,507,232.87
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	4,032,285.79	4,870,600.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	4,032,285.79	4,870,600.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	4,032,285.79	4,870,600.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,000,000.00	4,870,600.00
1200047	Шилжиж ирсэн мөнгөн хөрөнгө	1,032,285.79	
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	536,414,608.97	818,636,632.87
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс		
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	19,377,208.97	55,332,232.87
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,375,876.00	27,699,087.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	9,001,332.97	27,633,145.87
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	517,037,400.00	763,304,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	517,037,400.00	763,304,400.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	529,004,608.97	811,903,232.87
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	529,004,608.97	811,903,232.87
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	498,224,430.53	722,955,167.28
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	276,942,619.80	422,908,207.94

210101	Үндсэн цалин	197,457,776.67	209,645,802.08
210102	Нэмэгдэл	66,600,869.28	165,293,657.44
210104	Урамшуулал	12,883,973.85	20,708,300.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс		27,260,448.42
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	34,516,944.23	52,554,540.61
210201	Тэтгэврийн даатгал	23,486,846.86	35,946,549.07
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,763,224.19	4,074,990.18
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,210,579.63	2,037,494.90
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	529,844.83	2,037,494.90
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,526,448.72	8,458,011.56
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	32,136,226.50	43,430,668.93
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,159,326.50	5,948,301.93
210302	Түлш, халаалт	28,776,900.00	37,282,367.00
210303	Цэвэр, бохир ус	200,000.00	200,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	32,646,641.00	44,067,615.00
210401	Бичиг хэрэг	4,268,700.00	4,346,950.00
210402	Тээвэр, шатахуун	22,051,761.00	27,372,585.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,583,170.00	3,254,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,239,000.00	7,140,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,504,010.00	1,953,580.00
2105	Нормативт зардал	1,226,000.00	1,100,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,226,000.00	1,100,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,578,500.00	19,529,200.00
210604	Урсгал засвар	13,578,500.00	19,529,200.00
2107	Томилолт, зочны зардал	13,500,000.00	17,816,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	13,500,000.00	17,816,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	18,837,239.00	36,401,445.60
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	17,448,500.00	31,048,112.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	473,415.00	822,440.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	197,372.00	362,993.60
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	66,000.00	132,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	505,000.00	684,000.00
210807	Газрын төлбөр	146,952.00	3,351,900.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	74,840,260.00	85,147,489.20
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	72,215,260.00	80,410,639.20
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,625,000.00	4,736,850.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	30,780,178.44	88,948,065.59
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	15,784,600.00	41,957,380.00
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	3,000,000.00	2,000,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	5,400,000.00	6,750,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		17,940,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,384,600.00	15,267,380.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	14,995,578.44	46,990,685.59
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	12,490,968.57	31,589,102.17
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,504,609.87	15,401,583.42
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	11,442,285.79	11,604,000.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	8,000,000.00	11,000,000.00
	Дотоод эх үүсвэрээр	8,000,000.00	11,000,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	8,000,000.00	11,000,000.00

VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(8,000,000.00)	(11,000,000.00)
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	3,442,285.79	604,000.00
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	3,442,285.79
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	3,442,285.79	4,046,285.79

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Д/Д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
1	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	263,377,134.26	289,092,476.90	1,060,916,181.85	1,613,385,793.01
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	263,377,134.26	289,092,476.90	1,060,916,181.85	1,613,385,793.01
7	Тайлант үеийн үр дүн			446,406,059.99	446,406,059.99
10	2024 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	263,377,134.26	289,092,476.90	1,507,322,241.84	2,059,791,853.00
17	Тайлант үеийн үр дүн			84,310,089.03	84,310,089.03
19	2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	263,377,134.26	289,092,476.90	1,591,632,330.87	2,144,101,942.03

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Д/Д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	765,304,400.00	734,585,897.8
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	763,304,400.00	734,585,897.80
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	727,964,400.00	697,628,517.80
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	437,268,900.00	422,908,207.90
210101	Үндсэн цалин	210,500,700.00	209,645,802.10
210102	Нэмэгдэл	170,301,400.00	165,293,657.40
210104	Урамшуулал	28,457,400.00	20,708,300.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	28,009,400.00	27,260,448.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	59,153,900.00	52,554,540.60
210201	Тэтгэврийн даатгал	40,224,600.00	35,946,549.10
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,732,300.00	4,074,990.20
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,366,200.00	2,037,494.90
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,366,200.00	2,037,494.90
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,464,600.00	8,458,011.60
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	43,876,200.00	41,333,916.50
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,921,000.00	3,851,549.50
210302	Түлш, халаалт	39,755,200.00	37,282,367.00
210303	Цэвэр, бохир ус	200,000.00	200,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	36,027,500.00	34,005,355.00
210401	Бичиг хэрэг	4,327,700.00	4,319,670.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,583,800.00	17,337,605.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,154,000.00	3,254,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	8,000,000.00	7,140,000.00

210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,962,000.00	1,953,580.00
2105	Нормативт зардал	1,100,000.00	1,100,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,100,000.00	1,100,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	18,000,000.00	17,559,200.00
210604	Урсгал засвар	18,000,000.00	17,559,200.00
2107	Томилолт, зочны зардал	18,083,000.00	17,816,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	18,083,000.00	17,816,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,186,600.00	15,599,808.60
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	10,661,700.00	10,246,475.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	916,000.00	822,440.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	363,000.00	362,993.60
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	210,000.00	132,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	684,000.00	684,000.00
210807	Газрын төлбөр	3,351,900.00	3,351,900.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	98,268,300.00	94,751,489.20
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	93,518,300.00	90,014,639.20
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,750,000.00	4,736,850.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	35,340,000.00	36,957,380.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	35,340,000.00	36,957,380.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	6,750,000.00	6,750,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	17,940,000.00	17,940,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	10,650,000.00	10,267,380.00
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	765,304,400.0	734,585,897.80
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	763,304,400.00	731,715,297.80
132001	Орон нутгийн төсвөөс	763,304,400.00	731,715,297.80
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	2,000,000.00	2,870,600.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,000,000.00	2,870,600.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Д/Д	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	55,332,232.87
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	55,332,232.87
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	34,930,649.45
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	2,096,752.45
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,096,752.45
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	10,062,260.00
210401	Бичиг хэрэг	27,280.00
210402	Тээвэр, шатахуун	10,034,980.00
2105	Нормативт зардал	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,970,000.00
210604	Урсгал засвар	1,970,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	20,801,637.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	20,801,637.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	20,401,583.42
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	5,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,000,000.00
	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	15,401,583.42
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	15,401,583.42
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	55,332,232.87
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	55,332,232.87

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	27,699,087.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	27,633,145.87
	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 25,939.9 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс авлагатай холбоотой 5.9 мянган төгрөгийн 1 алдааг залруулж, баяр наадмын зардлыг төсвөөс гаргах санхүүжилтийн жишиг дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн зарцуулсан 20,000.0 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага тус тус хүргүүлээ.

Залруулсан алдаа:

Аудитаар нийт 5.9 мянган төгрөгийн 1 алдаа¹ илрүүлж аудитын явцад бүрэн залруулсан. Үүнд:

- Санхүүгийн тайланд нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өглөг 5,939.9 мянган төгрөгийг дутуу тайлагнасан.

Залруулагдаагүй алдаа:

- Аудитаар нийт 20,000.0 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрч, нөхөн төлүүлэх төлбөрийн акт, зөрчил арилгах зөвлөмж хүргүүлээ.

5.1 Албан шаардлага

Аудитаар баяр наадмын зардлыг төсвөөс гаргах санхүүжилтийн жишиг дээд хэмжээнээс **20,000.0 /хорин сая/** төгрөгөөр хэтрүүлэн зарцуулсан.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 *дэх /Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах/*, Засгийн газрын 2010 оны 271 дугаар тогтоолын "Жишиг хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай /наадмын санхүүжилт/", Үндэсний их баяр наадмын тухай хуулийн 11.1.5-ыг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь 1-д */Үндэсний их баяр наадмын арга хэмжээнд зориулан төсвөөс гаргах санхүүжилтийн жишиг дээд хэмжээг аймагт 10.0 (арван) сая төгрөг, суманд 5.0 (таван) сая төгрөг байхаар тус тус тогтоож, бөх, уяач, харваачдад төсвөөс олгох бай, шагналын жишиг хэмжээг хавсралт ёсоор шинэчлэн баталсугай/* заасныг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангаж, зардлыг жишиг хэмжээг баримтлан төсвийг хэмнэлттэй зарцуулах албан шаардлага хүргүүлсэн.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл :

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
							Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайланд нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өглөгийг дугуу тайлагнасан.	1	5,939.9	1	5,939.9			1	5,939.9		
Дүн	1	5,939.9	1	5,939.9			1	5,939.9	0	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл :

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Баяр наадмын зардлыг төсвөөс гаргах санхүүжилтийн жишиг дээд хэмжээнээс хэтрүүлэн зарцуулсан.	1	20,000.0	-	-	1	20,000.0	-	-	-	-
Дүн	1	20,000.0	-	-	1	20,000.0	-	-	-	-